



Heby kommuns författningssamling

Vård- och omsorgsnämnden

ISSN 2000-043X

**HebyFS
2026:04**
Infördes i
författnings-
samlingen den
24 februari
2026.

Riktlinjer för bistånd inom äldreomsorg

Vård- och omsorgsnämnden beslutade¹ den 28 januari 2026, om följande riktlinjer.

1. Inledning

1.1 Syfte

I dessa riktlinjer regleras vad som ska ske från ansökan till verkställighet av en beslutad insats inom äldreomsorgen i Heby kommun. Riktlinjerna omfattar handläggning av en ansökan, beslut samt vilka insatser som finns att tillgå inom Heby kommuns äldreomsorg. Utöver detta regleras insatsernas utförande på en övergripande nivå.

Dessa riktlinjer syftar i huvudsak till att vara ett stöd för handläggare, beslutsfattande politiker samt personal i övrigt inom äldreomsorgen. Information för personer i behov av insatser, deras anhöriga samt till allmänheten i stort ska därför finnas i annan form. Det stöd riktlinjerna kan ge avser att ge en ökad rättssäkerhet för den enskilde som är i behov av bistånd samt för att säkerställa att biståndsbeslut fattas enligt samma eller likartade bedömningsgrunder.

Riktlinjerna är ett komplement till de lagar och föreskrifter som styr verksamheten, de kan aldrig ersätta eller åsidosätta dessa regleringar. Däremot är riktlinjerna normgivande för biståndsbedömning och insatsernas omfattning och ska därför inte åsidosättas i annat fall än där lagregleringen säger annat. I riktlinjerna anges vilka insatser som *vanligtvis* beviljas samt i vilken omfattning dessa *vanligtvis* kan beviljas. Det är alltid den enskildes speciella situation och behov som ska ligga till grund för ett biståndsbeslut, de aktuella insatserna som omnämns i dessa riktlinjer kan därför inte anses som uttömmande.

¹ Von § 6/2026. Beslutet ersätter HebyFS 2024:28.

1.2 Riktlinjernas omfattning

I riktlinjerna regleras insatser inom området hemtjänst vilket omfattar omvårdnads- och serviceinsatser till äldre personer med behov av stöd, service eller omsorg i sitt hem. Utöver detta regleras också trygghetslarm, avlösarservice, korttidsvård, dagvård, vård- och omsorgsboende samt parboende vid vård- och omsorgsboende.

Hemtjänstinsatser ingår i Heby kommuns valfrihetssystem, övriga uppräknade insatser ingår inte i valfrihetssystemet.

Eventuella beslut som går utöver vad dessa riktlinjer anger ska, om inte annat anges, fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning, i den mån beslutanderätten är delegerad. Dessa beslut särredovisas på särskild lista till beredningen i enlighet med delegationsordning.

I den biståndsbedömda tiden ska, utöver tid för utförande av insats, också individuellt beräknad tid för ett rehabiliterande arbetssätt inräknas.

1.3 Avgränsning

Riktlinjerna för äldreomsorg i Heby kommun omfattar inte hemsjukvård eller annan form av sjukvård. De omfattar inte heller beslut eller insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), beslut enligt 12 kap 1§ SoL. ekonomiskt bistånd, färdtjänst och riksfärdtjänst, ej behovsprövade insatser, avgifter och tillämpning av avgiftstaxa eller insatser som utförs av frivilligarbetare.

1.4 Uppföljning av riktlinjer

Riktlinjerna ska årligen följas upp utifrån eventuella förändringar i lagstiftning och praxis.

Vid uppföljningen ska hänsyn också tas till eventuella förändringar i insatser eller i samhället i stort som kan påverka riktlinjernas framtida utformning.

2. Rätten till bistånd

2.1 Socialtjänstlagen (2001:453)

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller för sin livsföring i övrigt för att uppnå en skälig levnadsnivå. Alla äldre människor ska också få en möjlighet att leva och bo självständigt under trygga och värdiga förhållanden och när detta inte längre är möjligt ska den enskilde ha möjlighet att få en god bostad med det stöd och den hjälp som han eller hon behöver. En aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra ska också möjliggöras.

De personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre ska också erbjudas hjälp och stöd för att underlätta hans eller hennes situation. Detta framgår av socialtjänstlagen (2025:400) SoL. Alla insatser som ges med stöd av denna lag ska bygga på den enskildes självbestämmande och integritet. Information om anhörigstöd tillhandahålls av biståndsenheten.

2.1.1 Rättighet för den enskilde – skyldighet för kommunen

Socialtjänstlagen är i stora delar utformad som en rättighetslagstiftning för den enskilde. Den som uppfyller vissa kriterier har rätt till bistånd. Av denna rättighet för den enskilde följer en skyldighet för kommunen att leva upp till lagens krav.

Denna skyldighet för kommunen fråntar dock inte den enskilde hans eller hennes eget ansvar att klara sin försörjning och sin livsföring i övrigt.

2.1.2 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt SoL ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad.

Skälig levnadsnivå ska inte förväxlas med begreppet "goda levnadsförhållanden" som används i LSS och som har en mer omfattande betydelse.

Vad som bedöms vara en skälig levnadsnivå i Heby kommun framgår vid respektive insats. Vid bedömningen av vad som är en skälig levnadsnivå måste hänsyn också tas till särskilda omständigheter i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov. Behov som inte kan anses tillgodosett med vad som bedömts vara en skälig levnadsnivå i insatsbeskrivningarna ska alltid styrkas med t.ex. ett läkarintyg eller på likvärdigt sätt.

2.1.3 Värdegrund

All biståndsbedömning, liksom utförandet av beviljade insatser, ska ske med beaktande av den enskildes rätt till ett värdigt bemötande och självbestämmande i enlighet med den nationella värdegrund som finns i 2 kap. 3§ SoL. Bedömning och insatser ska också utformas så att de så långt som möjligt stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

3. Biståndsbedömning

I Heby kommun är det en biståndsbedömare/handläggare som tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer den sökandes behov samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen. Handläggaren ansvarar också för att utredning och beslut dokumenteras i enlighet med socialtjänstlagens och förvaltningslagens bestämmelser och att beställningen sedan överlämnas till aktuell utförare enligt den enskildes val.

Biståndshandläggaren ansvarar också för uppföljning av biståndsbeslutet.

3.1 Kontakt

Biståndsenheten kan få kännedom om att en person kan ha behov av stöd och hjälp från kommunen på flera olika sätt.

3.1.1 Vårdplanering

En vårdplanering initieras ofta av regionen via systemet Cosmic Link men kan också initieras av den enskilde själv. I de fall personen är inlagd på sjukhus kontaktas kommunens biståndsenhet vid inskrivning när behov av insatser från kommunen, eller förändring av tidigare kända behov, kan bli aktuella.

En vårdplanering kan ske via telefon på sjukhuset eller i den enskildes hem. Under vårdplaneringen kan behov av insatser alternativt behov av förändringar i tidigare insatser framkomma. I dessa fall leder vårdplaneringen ofta fram till en ansökan om någon form av insats eller förändringar i tidigare insatser.

3.1.1.1 Betalningsansvar

I de fall kommunen inte kan tillgodose vården/omvårdnaden för utskrivningsklara patienter i regionens vård inom två arbetsdagar från det att regionen meddelat att patienten är utskrivningsklar inträder betalningsansvar. Detta framgår av riktlinje för samverkan vid utskrivning från slutenvård i Region Uppsala.

3.1.2 Anmälan

I vissa fall inkommer en anmälan till biståndsenheten att någon av olika skäl inte kan

tillvarata sina egna intressen. Anmälan kan göras av vem som helst som har funderingar över om personen kan klara sig själv. I de fall en anmälan inkommer till enheten ska en handläggare alltid ta kontakt med den person anmälan berör. I de fall det framkommer att personen är i behov av stöd och hjälp från kommunen kan en ansökan upprättas, muntligen eller skriftligen, om den enskilde så önskar.

Vill den enskilde inte ha någon hjälp måste kommunen, även om det tydligt framgår att behov finns, rätta sig efter den enskildes önskan. Någon ansökan upprättas därför inte i dessa fall utan ärendet avskrivs. I dessa fall ska handläggaren lämna information om hur den enskilde går tillväga för att ansöka om insatser i de fall den ändrar inställning till stöd och hjälp.

Anmälningar registreras alltid som en aktualisering i kommunens verksamhetssystem. I de fall anmälan inte leder vidare till en ansökan avskrivs ärendet.

3.1.3 Kännedom på annat sätt

Nämnden kan också få kännedom om ett behov av hjälp och stöd på annat sätt än ovanstående. En utredningsskyldighet föreligger även i dessa fall. Önskar personen inte att få stöd och hjälp från kommunen måste detta respekteras och ärendet avskrivs. Liksom tidigare ska information om hur han eller hon ansöker om bistånd lämnas.

3.2 Ansökan

En ansökan kan komma till stånd på något av ovanstående sätt eller genom att personen ansöker direkt om en insats. Det finns inga regler eller begränsningar för vad den enskilde kan ansöka om. När en ansökan kommer in till kommunen ska den enskildes behov alltid bedömas då det är behovet som avgör om bistånd ska beviljas och vad detta bistånd i så fall ska bestå av. En ansökan kan göras muntligen eller skriftligen och den ska alltid tas om hand utan dröjsmål när den har inkommit, oavsett formen.

En muntlig ansökan ska utan dröjsmål dokumenteras i verksamhetssystemet av den handläggare som mottagit den.

Om det inte tydligt framgår av ansökan vad den avser ska handläggaren hjälpa den enskilde att precisera och/eller komplettera sina önskemål och dokumentera detta så att denna information kan läggas till grund för nämndens utredning och beslut. Detta gäller även i de fall personen ansöker om insatser som inte tillhandahålls av kommunen, personen ska då informeras om möjligheten att ansöka om andra insatser. Att informationen delgetts ska dokumenteras i journal. Ansökan ska dock alltid utredas oavsett sökt insats.

3.2.1 Ansökan om parboende

Den som ansöker om vård- och omsorgsboende kan i samband med detta också ansöka om att make/maka/partner ska flytta med. Den som sedan tidigare har ett beslut om vård- och omsorgsboende kan också ansöka om detta. Ansökan om

parboende kan endast göras av den som ansöker om, eller har beslut om, vård och omsorgsboende. Den part som inte ansöker om boende har således inte heller möjlighet att ansöka om parboende.

I övrigt hanteras ansökan om parboende på samma sätt som andra ansökningar.

3.2.2 Vem kan ansöka?

Ansökan kan göras av den enskilde själv eller en legal ställföreträdare (god man eller förvaltare). Anhöriga har i regel inte rätt att ansöka om insatser för den enskildes räkning. Anhöriga kan dock genom att utses som ombud genom en fullmakt från den enskilde eller genom så kallad anhörigbehörighet, göra vissa ansökningar om insatser åt den enskilde. Detta ger dock inte anhöriga rätt att ansöka om vård och omsorgsboende för den enskilde, om det är mot dennes vilja. En anhörig eller på annat sätt närstående kan dock alltid anmäla till nämnden om de anser att en person på något sätt far illa eller inte klarar sig själv.

En god man eller förvaltare kan ansöka om insatser för den enskildes räkning. En förvaltare kan, till skillnad från en god man, ansöka om en insats även om den enskilde motsätter sig det. Insatser enligt socialtjänstlagen är dock frivilliga och kan aldrig verkställas mot den enskildes vilja.

3.2.3 Kvalitetsnivå hantering av ansökan

När en ansökan har kommit in till Heby kommun ska biståndshandläggaren bekräfta till den sökande att ansökan har mottagits, detta ska ske inom två arbetsdagar. I samband med detta ska den enskilde också informeras om den sökta insatsen ingår i Heby kommuns valfrihetssystem (för att förbereda val av utförare i förekommande fall), möjligheterna att framföra synpunkter och klagomål till kommunen samt avgifter för de olika insatser som finns att tillgå. Att informationen har delgetts den sökande ska dokumenteras i journal.

Observera att samtycke från den enskilde är en förutsättning för att andra än den enskilde själv ska kunna ta del av information från personens ärende.

En första preliminär bedömning om personens behov är av brådskande natur ska göras samma arbetsdag som ansökan inkommer. Behov av brådskande karaktär ska alltid prioriteras.

3.3 Utredning

En utredning grundar sig på den enskildes ansökan. Grund för utredning kan också vara en kallelse till vårdplanering eller till ett uppföljningsmöte. Andra omständigheter som nämnden på annat sätt fått kännedom om kan också föranleda en utredning om personen önskar att ansöka om någon form av bistånd.

Den enskildes situation ska utredas i enlighet med de krav som fastställs i lagar och föreskrifter på en utrednings innehåll. Den sökandes behov ska utredas och beskrivas i utredningen. Hänsyn tas enbart till den enskildes faktiska behov, andra faktorer såsom ekonomiska förutsättningar, praktiska eller tekniska svårigheter (till exempel otillgänglig bostad eller svårframkomlig miljö) är inte avgörande för bedömningen av behovet av en insats och ska därför inte påverka den.

Handläggningen i sin helhet ska bygga på den enskildes rätt till självbestämmande och integritet. Om kompletterande uppgifter måste inhämtas från till exempel sjukvård eller annan ska den enskildes samtycke, eller om detta inte är möjligt den legale ställföreträdarens samtycke, först inhämtas.

Under utredningen ska den enskildes ansökan prövas mot de krav som uppställs i SoL. Handläggaren ska då ställa sig följande frågor;

1. Kan den enskilde själv tillgodose sina behov?
2. Kan den enskilde få sina behov tillgodosedda på annat sätt?

Om svaret på dessa två frågor besvaras nekande kan den enskilde vara berättigad till bistånd. Den enskildes behov och önskemål ska då dokumenteras tillsammans med vilka insatser behovet ska tillgodoses med. Biståndet ska då i sin helhet tillförsäkra den enskilde följande:

1. En skälig levnadsnivå i enlighet med dessa riktlinjer.
2. Det ska stärka den enskildes möjlighet att leva ett värdigt och självständigt liv.

Personens behov ställt i relation till ansökan och aktuell lagstiftning ska tydligt dokumenteras i utredningen. Information som inte är relevant för utredningen bör inte förekomma.

3.3.1 Kvalitetsnivå utredning

När ansökan om bistånd har kommit in till nämnden ska utredning inledas utan dröjsmål, dock senast en vecka efter det att ansökan har kommit in. Detta gäller också vid anmälan om vårdplanering eller uppföljningsmöte eller när andra omständigheter som kan föranleda en åtgärd från nämndens sida framkommit.

Utredningstiden bör inte överskrida två veckor vid ansökan om hemtjänstinsatser av service och omvårdnadskaraktär samt korttidsvård, sex veckor vid ansökan om insats i form av vård- och omsorgsboende. Utredningstiden kan dock förlängas i väntan på underlag. Om så sker ska detta dokumenteras i den enskildes journal. Insatser av brådskande karaktär ska utredas omgående.

3.3.2 Brådskande samverkan

I vissa fall kan behov av brådskande samverkan föreligga innan beslut fattas. Detta gäller främst i de fall där flera aktörer är inblandade och det föreligger en risk att personen annars inte får hjälp och stöd på det sätt den behöver. Den som ser behovet av brådskande samverkan är skyldig att kalla de som är berörda till samverkansmöte. Detta kan även ske under pågående beslut om förutsättningarna på något sätt förändrats.

Samverkansmöten av detta slag är alltid ärendespecifika. Frågor av generell karaktär hanteras på andra sätt.

3.4 Beslut

Ett beslut kan vara gynnande i sin helhet, ett delvis avslag eller ett helt avslag. Beslutet ska alltid formuleras på ett enkelt sätt så att den enskilde enkelt kan förstå beslutets betydelse.

Av beslutet ska alltid följande framgå:

- Vad den enskilde ansökt om samt när, det ska alltid gå att relatera beslutet till den enskildes ansökan.
- Vem beslutet gäller.
- Vad som har beviljats och vad som har avslagits.
- En samlad tid för utförande av beviljande av insatser (rambeslut).
- Från och med och till och med datum för beslutet (vid beslut om boende behövs inget till och med datum, dock ska uppföljning göras även av dessa beslut).
- På vilka lagliga grunder som beslutet har fattats.
- När beslutet ska följas upp.

Om det finns särskilda skäl som talar för det kan ett förbehåll om återkallelse finnas med i beslutet, detta gäller endast i undantagsfall och enbart vid gynnande beslut.

3.4.1 Gynnande beslut

Ett gynnande beslut har formen av ett rambeslut där beviljade insatser anges utifrån ansökan och en total tid för utförande av dessa insatser anges. Efter det att ett gynnande beslut fattats ska ärendet omgående, det vill säga samma dag som beslutet fattats, överlämnas till berörd utförare för verkställighet.

Ett gynnande beslut kan inte ändras i, för den enskilde, negativ riktning annat än om hans eller hennes behov väsentligt har förändrats, att beslutet fattats utifrån vilseledande uppgifter från den enskilde eller om det försetts med ett förbehåll om återkallande.

Observera: Alla biståndsbeslut som går utöver vad som anges i dessa riktlinjer ska fattas i enlighet med vård och omsorgsnämndens gällande delegationsordning.

3.4.2 Avslagsbeslut

Om beslutet innebär att den enskildes ansökan helt eller delvis avslås så ska den sökande alltid underrättas om de eventuella uppgifterna som tillförts ärendet av annan än den sökande (kommunicering). Den som ansökt ges sedan skälig tid, tio arbetsdagar, för att inkomma kompletterande information eller handlingar innan slutligt beslut fattas i ärendet.

Om inget nytt tillkommer under kommunikeringstiden delges den sökande det slutliga beslutet skriftligen tillsammans med information om hur man överklagar.

För det fall nya uppgifter har inkommit under kommunikeringstiden dokumenteras detta och ett nytt ställningstagande gällande beslutet görs med hänsyn tagen till de nya uppgifterna. Om de kompletterande uppgifterna medför att ett gynnande beslut fattas meddelas den enskilde om att beslutet ändras. Om de nya uppgifterna inte medför någon förändring av beslutet så fattas det slutliga avslagsbeslutet och meddelas den sökande skriftligen även i detta fall med information om hur den enskilde går tillväga för att överklaga beslutet.

3.4.3 Beslut med partiellt avslag - delavslag

Ett beslut kan också vara delvis gynnande men med ett partiellt avslag, det vill säga delar av personens ansökan har bifallits medan andra delar har avslagits. Dessa beslut ska utformas så att det tydligt framgår vad som bifallits och vad som avslagits. Delavslag kommuniceras på samma sätt som andra avslagsbeslut. I de delar ansökan beviljats hanteras det som övriga gynnande beslut.

3.4.4 Överklaga beslut

Om beslutet innebär ett helt eller delvis avslag på den ansökan gäller har den enskilde eller hans/hennes legale ställföreträdare alltid rätt att överklaga beslutet. Om den enskilde så önskar ska biståndshandläggaren vara henne eller honom behjälplig med överklagandet.

Kommunen har en skyldighet att ompröva beslutet om det är uppenbart oriktigt och det kan ändras snabbt, enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Detta gäller oavsett om den enskilde väljer att överklaga eller ej.

Om omprövning inte är aktuell eller inte leder till någon ändring av beslutet sänder kommunen överklagandet vidare till Förvaltningsrätten efter prövning om överklagandet inkommit i tid. Se också rutin för hantering av överklagande.

3.4.5 Överföring av beslut

Efter att ett gynnande beslut, eller ett beslut med ett delavslag, fattats ska detta snarast (samma dag) överföras till berörd enhet/utförare för verkställighet. Beslut överförs genom en beställning i kommunens verksamhetssystem om inte annat anges.

3.4.6 Kvalitetsnivå beslut

Ett beslut ska alltid gå att relatera till den enskildes ansökan. Ett gynnande beslut ska överlämnas till berörd utförare samma dag som beslutet fattats genom beställning i kommunens verksamhetssystem. Ett beslut om helt eller delvis avslag ska alltid åtföljas av information om hur den enskilde överklagar.

3.4.7 Uppföljning och omprövning av beslut

Beviljat bistånd fastställs enligt socialtjänstlagen i ett biståndsbeslut. Beslutet omprövas vid väsentligt förändrade hjälpbehov. Om inga förändrande förhållanden har kommit till nämndens kännedom görs regelbundet en omprövning av biståndsbeslutet. Hur ofta en omprövning ska ske anges vid respektive insats.

4. Valfrihet

I Heby kommun tillämpas lagen (2008:962) om valfrihet, LOV, inom hemtjänst. Detta innebär att den enskilde själv väljer vem av de valbara utförarna som ska utföra de insatser denne beviljats.

Information om möjligheten att välja utförare ska ges till den enskilde i samband med att ansökan inkommer till kommunen. När och om det står klart att den enskilde har rätt till en insats som ingår i kommunens valfrihetssystem ska han eller hon omedelbart delges information om vilka valbara utförare som finns att tillgå.

Beställning av hemtjänst i enlighet med beslut översänds därefter till den utförare den enskilde valt. Den enskilde kommer därefter överens med vald utförare om hur och när hjälpen ska utformas vilket dokumenteras i en genomförandeplan som den enskilde och utföraren tillsammans upprättar och skriver under. Kopia på genomförandeplanen sänds till biståndsenheten inom två veckor från överlämnat beslut.

Om den enskilde inte kan eller vill välja utförare trots stöd från eventuell god man, anhörig eller annan utförs insatsen av de så kallade "ickevalsalternativet". Byte av utförare kan ske närhelst den enskilde önskar och bytet verkställs så snart som möjligt. Byte sker genom att den enskilde kontaktar biståndsenheten. Den enskilde behöver inte ange något skäl till varför hon eller han vill byta utförare.

Biståndshandläggarens roll i valfrihetssystemet är central. Information gällande Heby kommuns valfrihetssystem och de aktuella utförarna, externa såväl som interna, ska lämnas av biståndshandläggare på ett neutralt och sakligt sätt. Som stöd har biståndshandläggaren också rutinen "Biståndshandläggarens roll i ett valfrihetssystem".

5. Hemtjänstinsatser

Hemtjänst i ordinärt boende ges som ett individuellt behovsprövat bistånd, enligt 11 kap 1§ SoL. Hemtjänst innebär bistånd i form av service och omvårdnad i den enskildes bostad. Hemtjänst beviljas under dygnets alla timmar som punktinsatser. Alla som har hemtjänst ska känna sig trygga med den vård och omsorg som de får i hemmet. Den enskilde ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur sådant stöd och sådan service ska ges.

Kommunen ska som utgångspunkt arbeta för att den som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad till livets slut. Detta förutsätter att den enskildes behov kan tillgodoses i hemmet, så att en skälig levnadsnivå kan uppnås. Enligt socialtjänstlagen finns dock inte en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad.

Det innebär att en enskild med omfattande omvårdnadsbehov kan få avslag på en hemtjänstansökan med hänvisning till att en plats på ett vård- och omsorgsboende på ett bättre sätt kan möta den enskildes behov och är mer kostnadseffektivt för kommunen.

I den individuella biståndsbedömningen ingår beräkning av den ekonomiska brytpunkten. Det innebär att det görs en beräkning av kostnaden där den enskildes beviljade hemtjänstinsatser jämförs med kostnaden för en plats på vård- och omsorgsboende. I Heby kommun ligger den brytpunkten på 108 timmar/månad. Om den enskildes timmar överstiger 108 timmar/månad ska ärendet alltid upp på ärendedragning och insatsen vård- och omsorgsboende ska övervägas som alternativ.

Insatsen hemtjänst i Heby kommun definieras som omfattande då hemtjänstinsatser eller hemtjänst i kombination med avlösarservice eller växelvård överskrider 130 timmar per månad.

För att beräkna det sammanlagda behovet av timmar för personer som har beslut om hemtjänst och samtidigt har beslut om växelvård ska beräkningen för tid i växelvård grundas på det behov den enskilde har i hemmet.

För att den enskildes behov ska kunna tillgodoses och tillförsäkras en skälig levnadsnivå i det egna hemmet ska de beviljade insatserna understiga 130

timmar/månad. Ansökan om bistånd för insatser i ordinärt boende, eller utökade insatser i ordinärt boende, avslås till den del där det överstiger 130 timmar/månad. I ärenden där insatser är omfattande erbjuds istället möjlighet att ansöka om vård- och omsorgsboende.

Om den enskilde har en tillfällig försämring i hälsotillståndet, är i en rehabiliteringsperiod eller vid vård i livets slutskede kan hemtjänst beviljas längre sammanhängande eller tätt återkommande tidsperioder även om det beslutet överskrider 130 timmar/månad.

I de fall ansökan om hemtjänst avslås med motiveringen att omsorgsbehoven är omfattande och kan tillgodoses genom vård- och omsorgsboende till en lägre kostnad som inte är oväsentlig, kan hemtjänst beviljas i avvaktan på boende om beslutet inte kan verkställas omgående. Så snart beslut om vård- och omsorgsboende kan verkställas kommer beslutet om hemtjänst i väntan på vård- och omsorgsboende upphöra. Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats inom vård- och omsorgsboende kommer ansökan om hemtjänst avslås till den del som överskrider 130 timmar/månad.

I begreppet hemtjänst ingår inte medicinska insatser (utöver delegerade hemsjukvårdsinsatser samt egenvård), bankärenden och ekonomisk förvaltning samt färdtjänst.

För personer i ordinärt boende har djurägaren det fullständiga ansvaret för eventuella husdjur. Bistånd för behov av hjälp med skötsel av husdjur beviljas i normalfallet inte. Undantag kan göras under en kortare period när en akut situation uppstår och avser då några enstaka dagar i väntan på en annan lösning. Vid exempelvis en längre sjukhusvistelse för djurägaren ska en plan upprättas, för vem/vilka som ska ta hand om husdjuret. Det åligger kommunens anställda att, i samråd med den enskilde, kontakta närstående och informera dem om situationen. Saknas samtycke eller om anhöriga inte vill eller kan ta hand om djuret ska alltid länsstyrelsen eller polisen kontaktas.

Enligt Lex Maja (10 kap. 20 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)) får kommunens anställda bryta sekretessen då det står klart att djuret utsätts för vanvård eller misshandel samt om djuret uppenbart uppvisar symptom på sjukdom eller allvarlig skada. Att det är tillåtet att göra en anmälan innebär dock inte en skyldighet att göra en anmälan till länsstyrelsen eller polisen.

Beslut om anhörganställning är ett anställningsbeslut och inte ett beslut om bistånd. Anhörganställning är en verkställighetsfråga och beslutas av chef för respektive område.

5.1 Serviceinsatser

Hjälp i hemmet av servicekaraktär beviljas efter brukarens behov. Serviceinsatser beviljas normalt inte om den sökande sammanbor med någon som kan sköta de aktuella sysslorna i hemmet.

5.1.1 Städning

Städning beviljas personer som har svårigheter att helt eller delvis sköta sitt hem. Städning kan i särskilda fall beviljas den sökande trots att denne sammanbor med någon som fysiskt skulle klara av att sköta städningen, men som är i stort behov av avlastning. Om så är fallet ska båda ha ett beslut om insatsen.

Beroende på vad den enskilde själv kan utföra innefattar hjälp med städning normalt dammsugning, våttorkning av golv, dammtorkning samt städning av kök och badrum. Den enskilde kan även få hjälp med att vattna blommor och med sophantering. Hemtjänsten ansvarar inte för att hantera sopor till kommunens återvinningssentraler.

Moment som avfrostning och rengöring av kyl/frys, ugn- och spisrengöring, torka ur köksskåp och torka av köksluckor samt fönsterputs kan ingå i insatsen städning. Dessa insatser kan genomföras i en omfattning om högst två gånger/år och ska inrymmas inom ramen för beviljad tid.

Hjälp med städning beviljas normalt för två rum och kök för ensamstående och upp till tre rum och kök för makar, förutsatt att båda har behov av stöd med städning.

Städfrekvensen är i normalfallet var tredje vecka och insatsen beviljas med minst 15 minuter per tillfälle och maximalt 3 timmar per månad. För att beviljas städning utöver detta krävs särskilda skäl. Särskilda skäl kan vara att den enskilde använder sig av en utomhusrullstol som smutsar ner inne. Det kan också vara astma/allergi vilket i sådant fall ska styrkas av läkarintyg. Personer med inkontinensproblematik ska erbjudas kontakt med sjuksköterska i hemvården för utredning och eventuell förskrivning av kostnadsfria förbrukningsartiklar. Att det finns husdjur i bostaden är inte ett skäl till att beviljas städning mer frekvent än i enlighet med riktlinjerna. Beslut om tid utöver bestämmelserna i dessa riktlinjer fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning och anledningen till den utökade tiden ska tydligt dokumenteras.

Enklare städning av kök och badrum, så kallad hygienstäd, i de fall behovet finns, förväntas i normalfallet ske i samband med andra insatser, för mer information se avsnitt 5.2.1 "personlig omvårdnad".

Det ingår inte i insatsen städning att klippa gräs eller utföra trädgårdsarbete, snöröjning, packning och flyttning, göromål kopplade till värmeförsörjning, eller städning av balkonger/uteplatser, garderober och köksskåp. Det ingår inte heller någon grov- eller flyttstädning. Uppräkningen av vad som inte ingår i insatsen städning är inte uttömmande.

Ändamålsenligt städmaterial ska tillhandahållas av den enskilde vilket innebär en väl fungerande dammsugare, mopp/hink, dammtrasor, skurduk och lämpligt rengöringsmedel. Alla elektrisk städutrustning ska vara hel. Den enskilde ska i samband med ansökan få information om vad som krävs. Utföraren kan, om denne anser det vara nödvändigt, själv tillhandahålla adekvat städutrustning. Ett krav är då att aktuella smittskyddsrutiner följs. Något krav att utföraren ska tillhandahålla städutrustning kan inte ställas av den enskilde.

5.1.2 Tvätt och enklare klädvård

Tvätt och klädvård beviljas personer som inte kan, eller har stora svårigheter, att sköta tvätt och klädvård. Hjälp med tvätt innebär tvätt av den enskildes kläder, sänglinne och handdukar. Om behov föreligger kan den enskilde även få hjälp med att vika tvätt samt att stryka enstaka plagg.

Insatsen innefattar inte strykning eller mangling av lakan eller tvätt av mattor eller tunga överkast. Renbäddning kan ingå i samband med tvätttillfällena.

Tvätt och enkel klädvård beviljas med minst 15 minuter per tillfälle och maximalt med tre (3) timmar per månad om inte särskilda skäl föreligger. Med särskilda skäl avses till exempel situationen då den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, motorik- eller synproblem som medför spill och fläckar och liknande. Särskilda skäl ska vara styrkta genom intyg eller liknande. I de fall utökad tid beviljas ska beslut fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning och anledningen till den utökade tiden ska tydligt dokumenteras.

5.1.3 Inköp och enklare ärenden

Inköp av mat, dagligvaror och enklare ärenden beviljas personer som inte kan utföra sina inköp själv. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen. Enbart svårigheter att ta sig till affären av andra skäl som t.ex. bristande kommunikationer medför inte rätt till denna insats.

Insatsen kan även innefatta att planera veckans måltider och skriva inköpslista. Inköp kan beviljas även för annat än dagligvaror, till exempel apoteksärenden, klädinköp med mera. Den enskildes möjligheter att själv utföra inköpen till exempel genom inköp digitalt eller genom att nyttja färdtjänst, bör alltid beaktas.

Enklare ärenden kan efter behovsprövning beviljas som till exempel att hämta/lämna paket till postombud, ta in post, uppläsning av brev och liknande. Hjälp

att utträta ärenden via internetbank beviljas inte.

Kommunens utförare hanterar inte kontanter eller kreditkort varför den enskilde ska tillhandahålla betalkort knutet till butik eller med en begränsad summa pengar.

Vid behov av hjälp med apoteksinköp ska fullmakt och möjlighet till fakturering gås igenom tillsammans med den enskilde under utredningen.

Bankärenden utförs inte av utföraren. Om behov av hjälp med bankärenden, eller andra ärenden av ekonomisk karaktär föreligger, ska möjligheten till god man/förvaltare i första hand ses över.

Om den enskilde själv utför sina inköp eller ärenden men behöver stöd och hjälp beviljas även detta som medföljare, se punkt 5.2.6.

Insatsen ska innefatta tid för utförarens resor tur och retur mellan den enskildes bostad och närmaste affär, inköp, redovisning av eventuella kvitton och genomgång av inköpslista samt inplockning av varor i skåp. Brukaren ska informeras om utförarens skyldighet att i möjligaste mån samordna inköpsresor.

Inköp beviljas med maximalt en gång per vecka, 30 – 90 minuter per tillfälle. Tiden beräknas bland annat med hänsyn till reseavstånd mellan boende och butik.

För att beviljas inköp i en omfattning utöver ovan nämnd tidsram krävs särskilda skäl. Beslut om tid utöver bestämmelserna i dessa riktlinjer fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning och anledningen till den utökade tiden ska tydligt dokumenteras.

5.1.4 Utförande serviceinsatser

En serviceinsats ska påbörjas, eller planeras tillsammans med den enskilde, inom fem dagar från beslut. Serviceinsatser utförs inte, i regel, kvällar, helger och storhelger. Det kan dock förekomma undantag, vilka i sådant fall beslutas av utföraren.

Efter det att beställning lämnats via kommunens verksamhetssystem ska verkställighet av hemtjänstinsatser påbörjas inom utsatt tid. En genomförandeplan ska upprättas inom två veckor. Insatserna utförs efter överenskommelse med den enskilde om när och hur han eller hon önskar få insatsen utförd. Den enskildes rätt till självbestämmande och möjlighet att påverka insatsernas utformning skall alltid respekteras.

Inköpsresor ska i möjligaste mån samordnas. Detta gäller i de fall den enskilde inte själv följer med vid inköpen.

5.2 Omvårdnadsinsatser

I omvårdnadsinsatser ingår insatser för personlig omvårdnad, hjälp vid måltider, hygienstäd och liknande insatser. Insatser som grundar sig på ett egenvårdsintyg hör också till kategorin omvårdnadsinsatser.

5.2.1 Personlig omvårdnad

Personlig omvårdnad beviljas personer som inte själva kan, eller har stora svårigheter att, sköta sin person. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen.

Med personlig omvårdnad avses i första hand munvård, dusch, bad och enklare hårvård i samband med dusch/bad. Det kan också röra sig om hjälp till och från toaletten eller sängen, hjälp med inkontinenshjälpmedel samt av- och påklädning. Insatsen kan också innefatta så kallad "hygienstäd" vilket innebär avtorkning av köksytor i samband med hjälp vid måltider och enklare städ av badrummet i samband med toalettbestyr, hjälp med hygien eller dusch. Insatsen beviljas utifrån den enskildes behov.

I personlig omvårdnad ryms också insatser som grundar sig på ett egenvårdsintyg som till exempel hjälp med stödstrumpor eller insatser av rehabiliterande karaktär efter instruktion av sjukgymnast eller arbetsterapeut.

5.2.2 Måltidshjälp

Måltidshjälp kan beviljas personer som inte själva kan tillgodose sitt behov av mat. Måltidshjälp innebär en möjlighet att få hjälp att tillreda enklare måltider, dukning, disk samt att ta ut sopor åt den enskilde. Det kan också innefatta stöd och uppmuntran att äta om sådant behov finns. Finns behov av tillsyn under måltiden så ingår även det i insatsen måltidshjälp.

Insatsen beviljas enbart om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Hjälp vid måltider beviljas med minst 15 minuter per tillfälle eller maximalt 2 timmar per dag. För att beviljas måltidshjälp i en omfattning utöver detta krävs särskilda skäl. Beslut om tid utöver bestämmelserna i dessa riktlinjer fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning och anledningen till den utökade tiden ska tydligt dokumenteras.

5.2.3 Tillsyn

Insatsen beviljas personer som inte känner trygghet och säkerhet i sitt hem. Om behovet att trygghet och säkerhet kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom trygghetslarm eller att personen har andra insatser under de aktuella delarna av dygnet, föreligger inte rätt till insatsen. Om behov kvarstår trots trygghetslarm kan insatserna kombineras.

Tillsyn kan ges i form av besök eller telefonsamtal efter överenskommelse med den enskilde. Behovet av tillsyn måste vara regelbundet eller återkommande för att beviljas, behovets omfattning ska dokumenteras i journal och utredning. Beslutet anger dock alltid en tidsram där utföraren kommer överens med den enskilde om när och hur insatsen ska utföras.

5.2.4 Social samvaro

Social samvaro är en insats som ska tillgodose den enskildes behov av social kontakt när inga eller få egna sociala kontakter finns. Insatsen kan bestå av samvaro och social aktivitet i hemmet eller aktiviteter utomhus. Den beviljade tiden kan användas utifrån den enskildes behov och önskemål. Det kan röra sig om en pratstund, en promenad eller liknande.

Målsättningen med insatsen ska alltid vara att utöka den enskildes möjligheter till sociala aktiviteter. Den som har beviljats andra insatser som också syftar till att bryta social isolering, till exempel ledsagning, bör i normalfallet anses ha fått sitt behov tillgodosett på annat sätt.

Insatsen social samvaro beviljas med maximalt fyra timmar per månad. För att beviljas social samvaro i en omfattning utöver detta krävs särskilda skäl. Ett exempel på särskilt skäl kan vara att den enskilde lider av psykisk ohälsa. Individuella bedömningar ska alltid göras och relevanta intyg kan begäras in för att eventuellt styrka det särskilda behovet. Beslut om tid utöver bestämmelserna i dessa riktlinjer fattas i enlighet med vård- och omsorgsnämndens delegationsordning och anledningen till den utökade tiden ska tydligt dokumenteras.

5.2.5 Ledsagning

Ledsagning beviljas personer som har svårigheter att själva ta sig till olika aktiviteter. Ledsagning är ett bistånd som är knutet till aktiviteter utanför hemmet som syftar till att bryta isolering och öka möjligheten till aktiviteter utanför hemmet. Genom ledsagning ska den enskilde ges möjligheter att delta i samhällslivet och i fritidsaktiviteter. Det kan handla om till exempel möjlighet att besöka vänner, delta i kultur- och fritidslivet. Behov av ledsagning för att ta sig till sjukvårdsinrättning kan också beviljas.

Om behovet kan tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till insatsen. I huvudsak avser ledsagning endast stöd "till och från".

Ledsagning bedöms individuellt och innebär hjälp att ta sig från en punkt till en annan. Insatsen beviljas till aktiviteter i närområdet¹. Vid behov av transport i samband med ledsagning ombesörjer den enskilde själv transporten. I de fall färdtjänstbeslut finns följs riktlinjer för färdtjänst i Heby kommun vad gäller ledsagare och medresenär.

¹ Se riktlinje för färdtjänst för mer information om "närområde".

5.2.6 Medföljare

Medföljare beviljas de som har behov av stöd och hjälp för att ta sig för att utträtta ärenden som t.ex. inköp av kläder, frisör, apotek, post och/eller bankärenden. I insatsen medföljare ingår ledsagning om den enskilde har behov av den typen av stöd i samband med aktiviteten. Personalen kan dock inte bistå vid utförande av och bankärenden. Vid behov av transport i samband med insatsen medföljare ombesörjer den enskilde själv transporten. I de fall färdtjänstbeslut finns följs riktlinjer för färdtjänst i Heby kommun vad gäller ledsagare och medresenär.

5.2.7 Utförande omvårdnadsinsatser

Efter det att beställning lämnats via kommunens verksamhetssystem ska verkställighet av omvårdnadsinsatser påbörjas inom 48 timmar (12 timmar i särskilt brådskande fall). En genomförandeplan ska upprättas tillsammans med den enskilde.

Omvårdnadsinsatser anses vara nödvändiga för den enskilde personens välbefinnande och kan därför inte kontinuerligt bytas mot andra insatser. Om så sker ska biståndsenheten meddelas om detta snarast möjligt.

5.3 Insatser som inte ingår i valfrihetssystemet

De flesta hemtjänstinsatser i Heby kommun ingår i kommunens valfrihetssystem. I några fall ingår inte insatsen i kommunens valfrihetssystem, dessa insatser utförs alltid av kommunens hemtjänst.

5.3.1 Avlastning och avlösning i hemmet

Avlastning och avlösning i hemmet beviljas om någon vårdar en närstående i hemmet och behov av avlastning/avlösning uppstår. Det förutsätter att den som vårdas är i behov av tillsyn samtidigt som den anhörige är i behov av avlastning.

Avlastning och avlösning i hemmet beviljas med maximalt sex timmar per vecka. Är behovet större än detta bör möjligheten till insatsen korttidsvård alternativt dagvård (endast vid demenssjukdom) ses över. Om den enskilde beviljats insatsen växelvård beviljas avlastning och avlösning endast under de veckor den enskilde vistas i hemmet och då med maximalt sex timmar per vecka. Om den enskilde beviljats dagvård beviljas avlastning och avlösning i hemmet endast i undantagsfall.

Avlastning och avlösning i hemmet är avgiftsfritt 12 timmar per månad.

5.3.2 Dagvård

Insatsen dagvård är avsedd för personer med demenssjukdom. Verksamheten erbjuder olika aktiviteter och bedrivs i mindre grupper. Insatserna syftar till att träna och upprätthålla den enskildes förmågor samt att ge social stimulans men också att fungera som avlastning för anhöriga.

Insatsen dagvård beviljas till personer som har en demenssjukdom, demensintyg fodras. Dagvård kan vid behov kombineras med andra insatser som till exempel avlastning och avlösning i hemmet, korttidsvård samt social samvaro. Insatsen dagvård kan dock inte verkställas samtidigt med korttidsvård eller växelvård.

5.3.3 Trygghetslarm

Insatsen trygghetslarm beviljas personer som inte känner trygghet och säkerhet i sitt hem. Det är endast den enskildes trygghet och säkerhet som är av relevans för beslutet om trygghetslarm.

Trygghetslarm kan kombineras med insatsen tillsyn om tillräcklig trygghet inte kan uppnås enbart med trygghetslarm. Besök efter larm utförs alltid av kommunens hemtjänstpersonal oavsett vald utförare i övrigt.

Om flera personer i samma hushåll har behov av trygghetslarm ska varje enskild person av rättssäkerhetsskäl ha ett eget beslut om detta.

Information om larmens funktion och användning ska alltid lämnas ut till den

enskilde vid ansökan.

5.3.3 Utförande av insatser utanför valfrietssystemet

Insatser som inte ingår i kommunens valfrietssystem utförs alltid av kommunens hemtjänst. Efter det att beställning lämnats via kommunens verksamhetssystem ska insatsen påbörjas, eller planeras tillsammans med den enskilde, inom fem dagar från beslut. En genomförandeplan ska upprättas inom två veckor från fattat beslut.

Insatsen avlösning och avlastning i hemmet utförs efter överenskommelse med den enskilde om när han eller hon önskar få insatsen utförd.

Den enskildes självbestämmande och integritet ska alltid respekteras.

6. Särskilda boendeformer

6.1 Vård- och omsorgsboende

När behovet av tillsyn eller kraven på trygghet och säkerhet inte längre kan tillgodoses i det egna hemmet ska det finnas möjlighet att flytta till ett vård- och omsorgsboende. Vård- och omsorgsboende beviljas personer som inte längre kan bo kvar i sin vanliga bostad. Är personen utöver detta demenssjuk så finns vård- och omsorgsboende med demensinriktning att tillgå. Ett krav för detta är att ett demensintyg finns.

I vård- och omsorgsboende ingår omvårdnad som är ett samlingsbegrepp för allt en person kan behöva hjälp med i sin dagliga livsföring, fysiskt såväl som psykiskt och socialt. Gemensam service, gemensamma utrymmen och tillgång till personal dygnet runt ingår också.

Beslutet om vård- och omsorgsboende omprövas inte om det inte finns synnerliga skäl till detta.

Den som har omfattande vård- och tillsynsbehov har möjlighet att beviljas denna typ av boende. Möjligheterna att bo kvar i det egna hemmet med hjälp av andra insatser ska ha utretts och det ska stå klart att dessa inte uppfyller den enskildes behov. Vid bedömningen av den enskildes behov ska psykosociala faktorer, otrygghet och hög ålder tas i beaktande. Hög ålder kan tala för att den enskildes eventuella hälsoproblem och hjälpbehov snarare kan komma att öka än att minska och hänsyn ska därför tas till denna prognos.

Att personens egen bostad är olämplig eller belägen på ett sådant sätt att det försvårar för den enskilde att leva där är inte skäl för att bevilja vård- och omsorgsboende. I dessa fall får den enskilde vända sig till den öppna bostadsmarknaden för att få tillgång till en mer lämpad bostad. Biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig med vart han eller hon ska vända sig i dessa fall.

Om den enskilde har önskemål om ett specifikt vård- och omsorgsboende ska detta dokumenteras i journal och utredning. Önskemålen påverkar inte behovsbedömning och beslut. Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats fattas beslut om vilka insatser som ska tillgodose personens behov i väntan på en plats som den enskilde kan godta. I första hand ska en plats på ett annat boende i väntan på den önskade platsen erbjudas, i andra hand ska möjligheten till insatser av hemtjänst i den enskildes hem erbjudas för att tillgodose den enskildes behov. Erbjudande av plats i de fall specifika önskemål finns sker enligt fastställd rutin för en rättssäker fördelning av platser.

6.1.1 Parboende på vård- och omsorgsboende

Om ett par önskar att fortsätta sammanbo även efter det att den ena är i behov av vård- och omsorgsboende så är detta möjligt. För närvarande erbjuds möjligheter till parboende vid vård- och omsorgsboendena Liljebacken samt Lövsta. Ansökan om parboende kan endast göras av den som ansöker om/beviljats vård- och omsorgsboende. Det ska också utredas att det är båda parter vilja att fortsätta att bo tillsammans.

Den person som inte har beslut om vård- och omsorgsboende (den medboende) får

teckna en överenskommelse med kommunen vid inflytt. I denna överenskommelse regleras bland annat kostnadsfrågor, besittningsrätt och liknande.

Ytterligare information om parboende vid vård- och omsorgsboende finns i kommunens riktlinjer för parboende "Rätten att få åldras tillsammans".

6.1.2 Utförande vård- och omsorgsboende

När den enskilde fått beslut om bistånd i form av vård- och omsorgsboende kan hen lämna önskemål om vilket boende denne önskar bo på. Den enskilde ska erbjudas en plats på ett vård- och omsorgsboende så snart som möjligt och senast inom tre månader från beslutet. Vid erbjudande om plats tas det, i möjligaste mån, hänsyn till önskemål. Vid erbjudande om plats tas det även hänsyn till tillgång på platser vid de olika vård- och omsorgsboendena, boendenas inriktning samt deras geografiska placering. En sökande ska alltid erbjudas plats även om önskemål om specifikt boende för tillfället inte kan tillgodoses.

Utföraren dokumenterar den enskildes behov och önskemål i en genomförandeplan senast två veckor efter inflyttning. Genomförandeplanen görs tillgänglig för biståndshandläggare i verksamhetssystemet. Därefter följs genomförandeplanen upp var sjätte månad eller tidigare om behov föreligger.

De insatser som ges vid vård- och omsorgsboendet ska alltid utföras med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet

I boendet ska den enskilde erbjudas en aktiv vardag med aktiviteter utifrån personliga önskemål.

6.2 Korttidsvistelse

Korttidsvistelse är en tidsbegränsad, tillfällig vård med rehabilitering. Syftet och målet med korttidsvistelsen är alltid att den enskilde ska kunna återvända till sitt eget hem. Den enskilde kan beviljas korttidsvistelse av flera orsaker;

6.2.1.1 Korttidsvård för tillfällig avlastning

Korttidsvård för tillfällig avlastning är avsedd för personer som har stora behov av omvårdnadsinsatser samtidigt som anhöriga är i behov av avlösning. Syftet med korttidsvård är att upprätthålla möjligheten att bo kvar hemma längre. Om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller om behovet är mindre än ett dygn per vecka beviljas inte korttidsvård för tillfällig avlastning. Vid mindre behov än ett dygn bör insatsen avlösning/avlastning i hemmet beaktas.

Korttidsvård för tillfällig avlastning beviljas för enstaka tillfällen, minst ett dygn, efter ansökan. Denna typ av avlastning kan också beviljas om situationen i den enskildes hem blir ohållbar och det inte går att lösa situationen med hjälp av andra insatser i hemmet. I dessa fall ska behovet av vård- och omsorgsboende omedelbart ses över. Syftet och målet med korttidsvården ska dock alltid vara att den enskilde ska kunna återvända till sitt eget hem, eventuellt med stöd av andra insatser som till exempel hemtjänst.

6.2.2 Korttidsvård

Korttidsvård kan bli aktuellt för personer i ordinärt boende som tillfälligt har behov av omfattande omvårdnadsinsatser som inte kan tillgodoses med insatser i ordinärt boende.

Korttidsvård efter sjukhusvistelse kan beviljas då det finns behov av rehabilitering efter en sjukhusvistelse. Det normala är att den enskilde återvänder till det egna hemmet efter en sjukhusvistelse, eventuellt med stöd av hemtjänst, men i undantagsfall är behovet av rehabilitering sådant att all ko kan beviljas.

Korttidsvård beviljas med maximalt två månader och med minst ett dygn. Om det står klart att den enskilde inte kommer att kunna återvända till det egna hemmet ska en utredning om vård- och omsorgsboende omedelbart inledas. Detta gäller även om den enskilde har ansökt om vård- och omsorgsboende i annan kommun. Kan behovet tillgodoses med andra insatser beviljas inte korttidsvård.

6.2.3 Korttidsvård i avvaktan på annat boende

Personer som har beviljats en plats på vård- och omsorgsboende, och som på grund av omfattande behov av tillsyn- och omvårdnad inte bedöms kunna få sina behov tillgodosedda i ordinärt boende i väntan på erbjudande om plats, kan beviljas insatsen korttidsvård i avvaktan på annat boende.

Om den enskilde befinner sig på korttidsboende när beslutet om vård- och omsorgsboende fattas och denne bedöms ha behov av fortsatt korttidsvård i avvaktan på erbjudande om plats, ska beslut om insatsen korttidsvård i avvaktan på annat boende fattas. Beslutet fattas från samma datum som beslutet om vård- och omsorgsboende.

Beslutet gäller endast till första erbjudande om ledig plats på vård- och omsorgsboende, därefter upphör rätten till korttidsvård.

6.2.4 Växelvård

Växelvård är korttidsvård som beviljas återkommande med sju eller fjorton dagar per fyra veckors period. Växelvårdens syfte är att avlasta närstående som vårdar den enskilde samt öka den enskildes möjligheter att kunna bo kvar i sin ordinära bostad. Insatsen kan bli aktuell när den enskilde har omfattande omvårdnads- och tillsynsbehov samtidigt som en närstående har behov av avlösning/avlastning i sin roll som vårdare. Bedömningen ska även ta hänsyn till psykosociala behov.

Om behovet av växelvård överstiger 14 dagar på en fyraveckorsperiod ska möjligheten till vård- och omsorgsboende tas upp till diskussion. Insatsen beviljas inte med ytterligare dagar även om behovet kan anses vara större.

Är behovet av växelvård mindre än sju dagar per månad finns i stället korttidsvård för tillfällig avlastning att tillgå.

6.2.5 Utförande korttidsvård

Beslut om korttidsvård för tillfällig avlastning utförs efter överenskommelse med den enskilde och ev. anhöriga om när behov av avlastning finns.

Beslut om korttidsvård efter sjukhusvistelse verkställs så snart det är möjligt och i enlighet med vad som överenskommit vid vårdplanering.

Beslut om växelvård verkställs efter överenskommelse med den enskilde om när insatsen ska påbörjas.

En genomförandeplan upprättas i samband med att beslut om korttidsvård verkställs. Planen ska utformas tillsammans med den enskilde och vid behov med närstående. Genomförandeplanen ska finnas tillgänglig för biståndshandläggare via verksamhetssystemet och hållas uppdaterad under hela vistelsen.

All korttidsvård ska utföras med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet och med ett rehabiliterande synsätt.

Syftet med korttidsvården är i första hand att möjliggöra återgång till eget boende, men insatsen kan även omfatta tillfällig avlastning för närstående eller vistelse i väntan på vård- och omsorgsboende.

6.3 Trygghetsplats

Ibland kan ett behov av avlastning uppstå oplanerat. Om detta inträffar utanför kontorstid kan en trygghetsplats vara en möjlig lösning för den enskilde som har behov av stöd och/eller omvårdnad förutsatt att det beror på att;

- Den närstående som vanligen ansvarar för brukarens omvårdnad inte längre kan hantera situationen i hemmet, tex vid akut sjukhusbesök eller akut sjukdom
- akut utskrivning från sjukhus under jourtid då antalet helgdagar är fler än två, enligt rutin för utskrivning under jourtid

Behovet av trygghetsplats bedöms i dessa fall av kommunens tjänstgörande sjuksköterska, insatsen trygghetsplats är därmed inte en biståndsbedömd insats. Beslut om korttidsvård fattas närmast efterföljande vardag av biståndshandläggare om behovet av omvårdnad och stöd kvarstår, i samband med detta ska en utredning inledas gällande den enskildes behov av fortsatt korttidsvård alternativt andra

insatser.

Trygghetsplatsen är avsedd för en kortare vistelse på max fem dagar varför utredning om behov av fortsatt vård snarast måste göras. Trygghetsplats debiteras samma avgift för den enskilde som övrig korttidsvård. Trygghetsplatsen kan endast utnyttjas under jourtid, under arbetstid (kontorstid) ska beslut alltid fattas av biståndshandläggare.

6.3.1 Utförande trygghetsplats

Då trygghetsplats är en icke-biståndsbedömd insats ska ingen dokumentation eller liknande ske gällande den enskilde eller dennes situation. Utförandet riktar sig primärt mot att ge den enskilde trygghet och vid behov omvårdnad med respekt för dennes integritet och självbestämmande.

Föreligger fortsatt behov av korttidsvård fattas närmast kommande vardag beslut om detta av biståndsenheten. Därefter övergår insatsen till korttidsvård, se ovan 6.2.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 24 februari 2026

Annika Krispinsson
Ordförande i Vård- och omsorgsnämnden

Katja Friberg
Förvaltningschef vård och omsorg